

Kontrastrik!

För några år sedan ägde jag en Epson-projektor som efter dåtida mått var av ypperlig kvalitet. Men precis som med annan datorutrustning går utvecklingen fort framåt. Denna nya modell utklassar den jag hade 1997. Epson är världskända för hög kvalitet på många saker, som till exempel bläckstråleskrivare och scanners. Låt oss se vad de erbjuder i projektorväg idag! Text: Christer Bengtsson Medtittare: Per Klint, Michael Eklund och Rebecka Carlsson

PLUS Bra skärpa, Hög kontrast, Stor detaljrikedom
MINUS Fläktljudet, Grön tint, Svaga vertikala linjer

➔ Projektorpriserna har sjunkit kraftigt och kvaliteten har stigit. Idag får man för ca 30.000 kronor bättre kvalitet än vad en projektor för 100.000 kronor gav för några år sedan. En häpnadsväckande men samtidigt skrämmande utveckling!

Jag tänker på oss konsumenterna. Ett stort företag kan ju byta och uppgradera utrustning lättare än vad en privatperson kan. Idag hinner man nästan bara komma hem med sin dator så är den i princip omodern. Och för projektorer händer det ganska mycket med prestandan från ett år till ett annat.

Om vi bortser från den äldre, dyra, krångliga, otympliga och utdöende tekniken med CRT, så är samtliga projektorer på marknaden idag avsedda för i första hand dataanvändning. Det finns ett par undantag som till exempel den gamla referensen Philips Fellini 100 (utgången) och naturligtvis den nuvarande referensen Sony VPL-VW10HT. Detta nummers testobjekt är alltså som de flesta; en dataprojektor med videomöjligheter! I datasammanhang har den vunnit några tester och utmärkelser. Nu skall vi se vad den kan ge oss hembioskonsumenterna för 37.000 kronor. Vi ställer den mot budgetreferensen Liesegang dv235.

TUFF DESIGN

Vi börjar med designen. Denna proj är tuff! Den har en cool finish i matt svart.

På ovensidan sitter det lättåtkomliga filtret vilket möjliggör enkel rengöring. Just där lyser RGB-färgerna igenom lite lätt från panelerna under, vilket ser rätt snyggt ut. Du finner också några knappar intill för power, keystone och en hjälpmeny, men ingen åtkomst till den stora menyn härifrån. En huvudströmbrytare likt den som sitter på vår budgetreferens Liesegang dv235 saknas. Det är faktiskt lite irriterande att inte kunna stänga av sin projektor helt utan att dra ur strömsladden!

Framtill på undersidan sitter två skruvfötter som möjliggör lutningsjustering i horisontalled vilket är perfekt för den som inte vill sätta sin proj i taket. Detta finns inte på Liesegang där man får pilla med endast en fot bak till på ena sidan.

Fläktutblåset sitter på fronten och ger inte ifrån sig något ljusspill. En frontplacering av fläktutblåset har en stor fördel i och med att du kan montera eller ställa din projektor ganska nära den bakre väggen utan att den blir för varm. IR-receivern sitter framtill, så rikta fjärran mot duken så "studsar" strålen till projektorn.

BRA MANUAL, LYSANDE FJÄRR

Ingen som köper en projektor borde behöva kika i manualen mer än av kuriosaskäl. Men om så vore fallet så finns all information du behöver här presenterad med pedagogiska förklaringar och snygga, lättbegripliga illustrationer. Dessutom finns alla fakta du kan tänkas vilja ha om maskinen som sådan. Det finns ett index

för snabbsökning och till och med ett litet "uppslagsverk" med några facktermer om bildteknik.

Fjärran är en lustig historia i sig. Jag ringde till leverantören innan jag gjorde den pinsamma upptäckten att jag hade missat luckan med en del väsentliga knappar under. Jag letade bland annat efter menyknappen som således gömde sig under denna flipp-lucka. Om inte annat så är det i alla fall en mindre lyckad placering av den knapp man kanske använder mest vid installation och kalibrering.

Näväl, annars är den rätt snygg och passar bra till sitt moderskepp. En liten tumjoystick, som också är klickbar, tar dig igenom menyerna som känns tydliga och bra. Alla knappar har även belysning vilket helt enkelt är en lysande funktion!

SUUUURRR

I med strömsladden och s-videokabeln och tryck på lampknappen. Vad är det som låter? Är det en fågel, ett flygplan eller är det... en Epson? Nu överdriver jag lite, men testpanelen var dock överens om att den låter lite väl mycket för att vara praktiskt i hembiosammanhang. 40 dB är inte riktigt godkänt! Liesegang är helt klart mer diskret. Nästa anmärkning gäller bildens geometri. Den övre kanten av bilden, alltså toppen, är svagt lutat nedåt från hörnen och inåt. Detta har fler än vi uppmärksammat. Dock kan sägas att samtliga är perfektionister utan like, inklusive jag själv. Men å andra sidan så syns det ju inte på andra modeller som

BETYG EPSON EMP-500

Totalbild	★★★★★
Ljusflöde	★★★★★
Svårta	★★★★★
Kontrast	★★★★★
Färgåtergiv.	★★★★★
Fläktdämpning	★★★★★
Anv. vänlighet	★★★★★

EPSON EMP-500 • Bildformat 4:3 • Bildmatris SVGA (800 x 600) • Upplösning 1 440 000 pixlar • Rek. bildstorlek max 2,5 meter bred • Zoom Ja • Ljusflöde 800 Ansilumen • Kontrast 400:1 • Lampa I20W UHP / 2000 tim • Fläktljud 40 dB • Takmontering Ja • Dataanslutning Ja • Storlek BHD=267x72x213 mm • Vikt 2.6 kg • Cirkapris 37.000 kronor • Info Svenska AV-produkter: 031-538 830 • Web www.epson.com • Alla uppgifter enligt tillverkaren.

KRINGUTRUSTNING • Referensprojektor Liesegang dv235 • Filmduk Euroscreen BlackLine / 3 meter / 1.0 gain • DVD spelare Panasonic DVD-A110 • S-video kablar Kimber Kable, Apature

jag har testat.

Upplösningen med sina 800 x 600 punkter är fullt tillräcklig och ger ett bra resultat. Bilden är inte alls lika pixlig som på Liesegang men den går inte heller att få lika stor på samma avstånd (ca 4,5 meter). Projektorn går även att köpa med XGA upplösning (1024 x 768) för den som vill och heter då EMP-700.

Filmen *Ett småkryps liv* går igång som vanligt. Om något inte ser bra ut på denna film så beror det på bildåtergivaren, för högre bildkvalitet på film får man leta efter. (Detta är för övrigt världens första helt digitala film som aldrig har vidrört ett analogt medium!).

Nu uppmärksammas ett annat mindre positivt fenomen. Ett svagt linjeraster i vertikallinje kan synas på riktigt ljusa bilder som en himmel eller liknande. Mitt otroligt kritiska hökögga ser detta, andra gör det inte. Jag har frågat många av mina vänner och bekanta om detta, vana som ovana, och slutsatsen blir att de finns där men syns bara av en erfaren och framför allt väldigt kritisk åskådare. Fenomenet finns på andra modeller som till exempel Philips Hopper och Kodak V600. På den senare dock väldigt tydligt! Även på Liesegang kan man se vertikala linjer, men betydligt svagare och med ett jämnare och mindre irriterande

mönster. Kika helst först och köp sedan!

MACROVISION

I och med att videofilmer blev en industri föddes "kopieringsskyddet" MacroVision. Lika länge har det funnits apparater som filtrerar bort denna signal som ändrar ljusstyrkan upp och ned var 10-15 sekund vid kopiering. Nu är det så illa att när jag kopplar bildsignalen från DVD:n till min förstärkare (Yamaha DSP-A1) och därifrån vidare till projektorn, så aktiveras detta skydd och bilden ändras således ljusstyrka ett par anslumen och kontrasten blöder något. Detta sker ungefär var 10:e sekund. Nu kan det vara så att det bara händer mig och min lite äldre DVD-spelare Panasonic DVD-A110. Men det har inte, bortsett från ett par ASK modeller, hänt på andra projektorer som testats i exakt samma miljö och förhållanden här hemma hos mig. Var således beredd på att lägga några extra hundralappar på ett MacroVision-filter om du skulle vilja koppla på detta sätt genom en förstärkare.

HÖG KONTRAST

Nu har vi gått igenom en del negativa aspekter med denna modell. Nu är det dags att säga något positivt. Och vad kan väl passa bättre då än att nämna den väldigt höga kontrasten på hela 400:1. Den är på pappret dubbelt så hög som på Liesegang. I realiteten känns det inte så tydligt, men visst är den starkare. Äntligen börjar LCD-projektorer komma ikapp DLP med sina höga kontrastvärden. Nackdelen med de små singel-chip modellerna av DLP är dock att de ofta lider av kontrastblödning, eller "blooming" som det heter. En LCD har oftast inte sådana stora problem med detta. På Epson EMP-500 kan den höga kontrasten bidra till en liten smula blooming, men det är inget att tala om. Värdet 4 gav bäst balans i kontrasten tyckte vi. Bilden känns mycket stark, djup och full av liv. Detaljer syns mycket bra och informationen i bilden lyfts fram riktigt tydligt. Med hjälp av en ganska ny funktion, "Gamma", kan du även justera ljuset i lågdagrar. Vi kan kalla det för en extra kontrastinställning för mörkret. Här stannade vi på värdet 15. På detta sätt får man ut mer av mörka filmer som sci-fi och rysare.

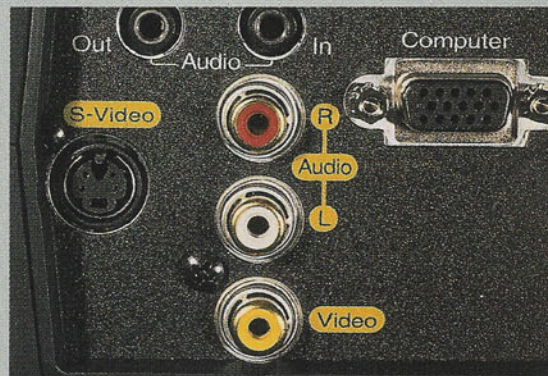
Svartan är bra och duger alldeles utmärkt. Den når dock inte riktigt, riktigt fram till Liesegang, men det är väldigt nära och måste klassas som bra för att vara LCD. Dra dock inte på med ljuset över mittinställningen 0 för då blir svartan genast lidande.

SKARP SKÄRPA

Nästa positiva egenskap är skärpan. Du

LITE OM NTSC & PAL

I fortsättningen är det endast Region 2 och således PAL-filmer som kommer att snurra i våra DVD-spelare. Därför testas alla projektorer nu uteslutande med PAL-filmer. Detta bör uppmärksammas eftersom NTSC och PAL har olika färghantering vilket ger olika resultat. Och våra testresultat bygger hädanefter alltså på PAL-utgåvorna!

S-video, RCA och data. Precis som vanligt!

har bra kontroll med focusingringen på linsen och extra kontroll via menyn. Det mesta ser skarpt och vasst ut. Inställningen 4 gav mest skärpa utan konturskuggor, som kommer vid högre värden på den digitala skärpan. Gruset på marken i *Ett småkryps liv* syns tydligt och i vår andra testrulle *Gladiator* (även den med exceptionellt hög bildkvalitet) syns det tydligt i aktörernas rustningar att detaljrikedomen är inte bara hög utan även vass och skarp. Det hela känns ganska TV-lik i kvaliteten om vi bortser från ett tydligt stick av grönt i bildens färgskala. Den stora striden i början av *Gladiator* visas med rätt mycket grönstick. Sida vid sida med TV:n syns detta ganska tydligt där bilden är mer blågrålig. Allena står sig den projicerade bilden dock bra. Men den har alltså en svag touch, eller "tint" om du så vill, i grönt. Dessutom vill den precis som i stort sett samtliga andra projektorer på marknaden gärna förstärka färgen gult. Återigen så syns det dock bara vid direkt jämförelse med en katodrörs-TV och är alltså inget allvarligt fel.

BRA KÖP

Summa summarum är detta helt klart ett bra köp. Det finns några nackdelar, men man skall komma ihåg att priset är endast ca 37.000 kronor vilket ger ett mycket bra budgetalternativ till Sony VPL-VW10, och även andra projektorer i de övre prisklasserna. Vill du kunna sätta din proj i taket vilket du inte kan med den bildmässigt högkvalitativa Sony VPL-CS2 för 28.000 kr? Vill du ha mer kontrast i dina hembilder än vad du kan få av Liesegang dv235 för 32.000 kr? Då kan du satsa på denna modell. Jag skulle i alla fall kunna leva med en Epson EMP-500 här hemma!

En snygg, funktionsduglig fjärr med en hemlighet. En dold lucka!

Ovansidan: Ett fåtal knappor utan menyknapp!

